

Zsákutca

Frei Tamás már megint nagyot alakított a rá szabott Dossziéjában. Az, hogy a néző rá van cuppanva szemileg a képernyőre, ha ott halálközeli vagy halálos események vagy dokumentumok peregnék, úgy néz ki, a maga módján lejáratott. Valószínűleg ez lehet az oka, hogy a Dossziét egyre jobban korszerűtlen műsornak érezhetjük, néha még tán unalmasnak is. De nem csak maga a műsor, hanem főszereplője, Frei is lefelé járhatja magát. A legutóbbi adásban, amelyben főként azokat szólaltatta meg, akiket a '89-es halálbüntetés eltörlése hagyott életben, szóval, ebben a műsorban Frei akkora bakit lőtt, mint hatvan elefántnyi beton. A riportalany mondja, hogy a kivégzendők arcán többnyire apátiát látott, minek utána riporterünk vért izzadva, hogy egyáltalán valamit is ki nyögjön, megkérdezi, látott-e apátiát a kivégzendők arcán. Mire szegény riportalany megismétli, hogy apátiát látott a kivégzendők arcán. Rendben, a műsor önmaga paródiája. De mi is az az apátia? Nem a Tihanyi Apátságban működő vallási csoportosulás. Frei arcán is apátia ül. Aztán beáll féloldalt a kamera elé, ahogy elviszpreszli, majd lassan szembefordul, érezzük, meg van koreografálva a műsor, amelynek elején, hogy ne söpörje sző a ház elejét, bemondja, hogy a gyermekek ne nézzék az elkövetkezendőket. De szerintem a felnőttek se nézzék, azoknak is van még lelkiük, tán. Egyszóval a bláma és blódlí kettős rántásában szorongtak a kép- és hangsorok; „szegény” riportalanyokból mindenképp olyan mondatokat akart kihúzni, ami félelmet kelthet, megrázhathat, mélyen üthet, de ők mintha nem lettek volna vevők a riporter kérdéseire. Ki ez a pasas, aki itt a legszemernyibb beleérzés nélkül vájkál a legsötétebb zugokat megjárta lelkünkben? Nem tudom. Zsákutca.

Podmaniczky Szilárd

Újjászülethet Szegeden a 70 éves Koldusopera

Gengsztertörténet és moralitás

A Szegedi Nemzeti Színház február 6-án több mint két évtizedes szünet után ismét bemutatja a század egyik legnépszerűbb zenés játéka, az idén épp 70. születésnapját ünneplő Koldusoperát. Tegnap az alkotók a színház színpadán tartott sajtótájékoztatón beszéltek a készülő produkcióról.

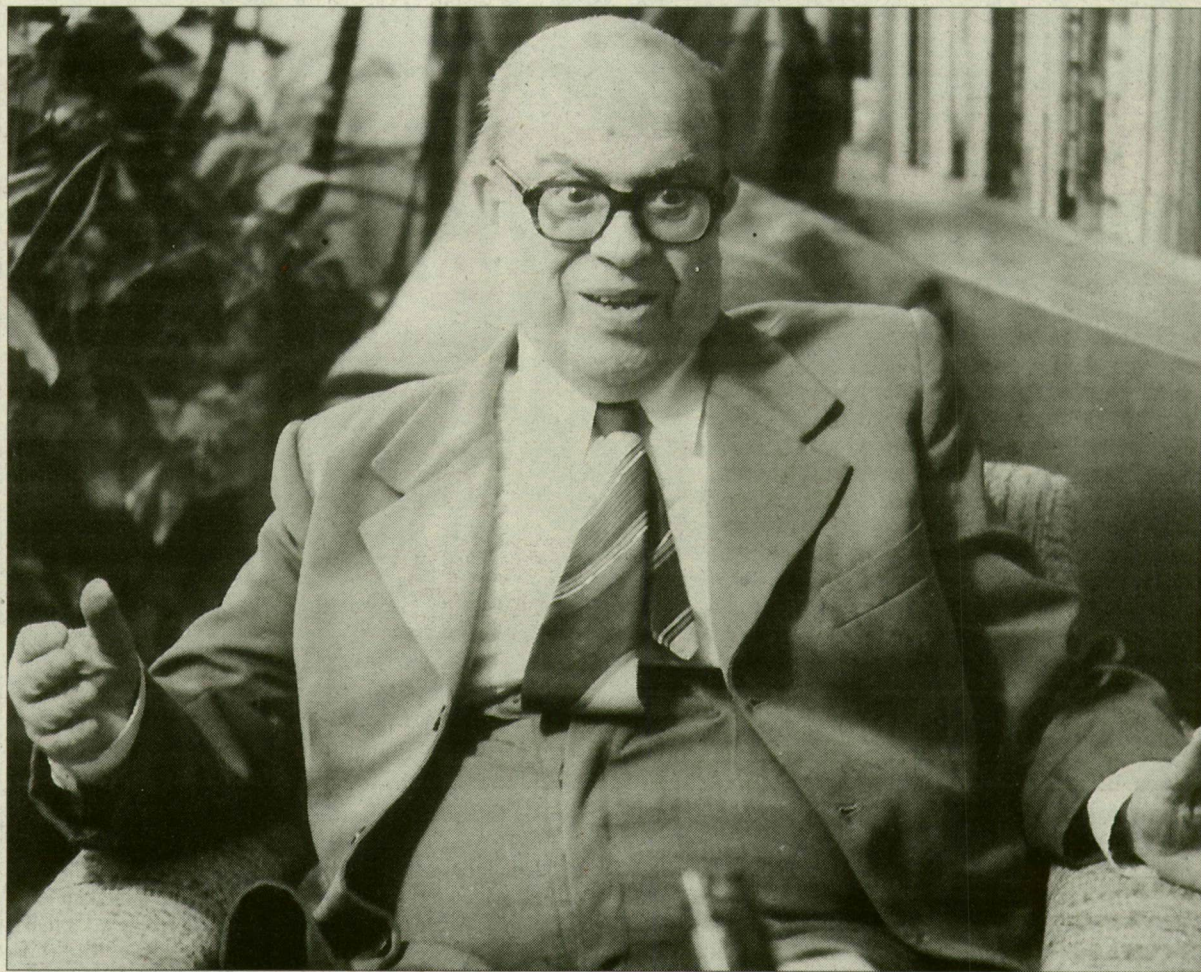
Az 1928-as ősbemutató óta Weill és Brecht darabja mindig hatalmas próbátélt jelent a színházak számára, ugyanis csak olyan együttes képes sikerrel megbirkózni vele, amely kiváló és jól éneklő színészek mellett felkészült muzsikuskárdával is rendelkezik. Úgy tűnik, Szikora János rendező most megtalálta a szegedi prózai és zenés társulat számára a megfelelő darabot a közös munkához. Igazi különlegességet jelent már a szereposztás is. Peacockné például Vajda Júlia, az operatársulat vezető magánénekesse alakítja, akinek remek karakterábrázoló tehetségével már sokszor találkozhatunk.

Két másik operista is szerepet kap a produkcióban: a nemrégiben Szegedre szerződött, s Gildaként már bemutatkozott Keszei Borbála lesz Lucy, Réti Attila pedig a királyfő hírnöke. A színház legjobb erőit láthatjuk a további szerepekben is, Peacock Rácz Tibor, Kocsma Jenny Fekete Gizit, Lové Mátyás Mészáros Tamás lesz. Szikora korábbi rendezésében, a Lila ákában már sikerrel bemutatkozott Quintus Komrád és Basca Ildikó ezúttal is szerelmestársak lesznek: Bicska Maxit és Pollyt.

A nagy karakterszínészek álomszerepét, Tigris Brown rendőrkapitányt – Mentés Józsefre sokan emlékeznek

Hollósi Zsolt

Beszélgetés Szádeczky-Kardoss Samuval A mítoszoktól a tényekig

„A legnagyobb haladást az európai ember érte el.” (Fotó: Miskolczi Róbert)

Az emberiségnek a múltja iránti kíváncsisága minden jel szerint örök: ilyen az ember természete – mondja a nemzetközi szakmai tekintélyű klasszika-filológus, a görög és a római kor, valamint Bizánc történetének tudós kutatója és oktatója, Szádeczky-Kardoss Samu, a JATE emeritus professzora.

1935-ben iratkozott be a szegedi Ferenc József Tudományegyetem latin-történelem szakára (majd felvette a görög szakot is), ahol Förster Aurél, Marót Károly, Banner János, a korszak ugyancsak nemzetközi ismertségű tudósai tanították. Apróbb kitéréssel folyamatosan a szegedi egyetemhez kötődött. Életműve páratlanul gazdag és sokoldalú. Első publikációja éppen hatvan éve jelent meg, jelenleg Az avar történelem forrásai című munkájának második kötetét dolgozik. Január 21-én töltötte be a 80. életévét. Azt mondja, a hosszú és tevékeny élet titka: a jó lelkiismeret.

Professzor úr emlékeiben melyik a legérdekesebb korszaka a szegedi egyetemnek?

– Minden kétséget kizáróan az, amikor Szent-Györgyi Albert megkapta a Nobel-díjat. Ő az egyetlen magyar tudós, aki itthon végzett kutatásaiért érdemelte ki ezt az elismerést, ez tehát igen nagy dolog a szegedi egyetem történetében. Még hallgató voltam, elmentem a fölvonulásra, amellyel ünnepelték őt és amely számomra ma is érzelmelteli emlék... Teniszeztem vele.

És ki nyert?

– Azt hiszem, nem volt rendes parti, csak ütögetünk. Félreértés ne essék, nem voltam rendszeres partnere, de egyszer-kétszer úgy jött ki a lépés, hogy a SZE-AC-pályán összekerültünk.

Bölcsészhallgatóként tudta, hogy milyen nagy tudással teniszezik?

– Hazudnék, ha azt mon-

danám, pontosan föl tudtam mérni a professzorok „súlycsoportját”. Mégis azt hiszem, hogy hallgató koromban és az utána következő pár évben Szent-Györgyin kívül is számos nagy tudós és nagyszerű oktató dolgozott itt. Nevézetes volt Kerényi Károly ittléte: annak köszönhettem az egyetem fálain is messze túlsugárzó hatását, hogy nem zárkóztam be az okortudomány körébe, akkoriban már legalább ugyanannyit foglalkozott lélektannal, filozófiával, világszemlélettel, egyszóval sokkal tágabb horizonton dolgozott, mint a szoros értelmében vett klasszika-filológia. Három hónapig voltam együtt vele, megismertem csodálatos előadói képességét. Mint érdekességet mondom: 1940 októberében a szegedi egyetem visszaköltözött Kolozsvárra, de míg ott katonai közigazgatás volt, csak a professzorokat engedték ki. Mint fiatal gyakornok én csak 1941 februárjában mehettam, ám mivel lejárt az itteni szerződés, egy hónapig közben Szentesen tanítottam – mások mellett Brunsznyi Árpádot. Talán hallotta a nevét, '56-os mártír... Veszprémben volt a forradalom idején és éppenhogy el akarta kerülni a vérontást.

Érdekes lenne tudni: milyen gondolatokkal költöztek vissza Kolozsvárra a szegedi egyetem oktatói?

– Kétféle erő dolgozott: voltak, akik tisztán látták, hogy ez csak átmenet lehet és nem akartak Kolozsvárra menni. Másokban erősebb volt a lelkesedés, hogy Kolozsvárra újra magyar egyetem lehet, ők akartak menni. Professzorom, Förster Aurél a jelkesebbek közé tartozott. Én ott születtem, hogy ne mentem volna, de be kell vallanom, hogy ambivalens volt a hozzáállásom. A háború első napjától tudtam, hogy a németek elvesztik... De önmagamát álltattam azzal, hogy – mivel a románok legalább annyira németbarátként fordultak szembe a Szovjetunióval

mint mi – talán megmaradhat Kolozsvárra a magyar egyetem. Az embernek a vágyai néha erősebbek, mint a valóságérzéke.

Honnan tudta, hogy a németek elvesztik a háborút? Az ókori történelem tudása segítette, hogy a jelenkori történelmet tisztán lássa?

– Sajnos tévedtem, mert én azt jósoltam, hogy három év alatt veszítenek... A pesti tisztiiskolán, ahol – mint cseppben a tenger – képviselve volt a korabeli magyar intelligencia, negyvenkettőnk közül hárman tudtuk, hogy a németek el fogják veszíteni a háborút. Pedig a többiek sem voltak egytől egyig németbarátok. Később is számos tapasztalatot szereztem arról, hogy sajnos a magyar értelmiség nem a legbiztosabb látó csoportja a társadalomnak...

A fordulat éve után Gerő Ernő lett az úrnő a szegedi bölcsészkaron. Milyen volt?

– Nemcsak a bölcsészkaron, az egész egyetemen. És Trencsényi-Waldapfel Imre, aki rektor volt. Gerőné intelligens volt, világlátott, sok nyelvet tudott. És persze abszolút politikai lény: a tudomány nagyon kevésbé volt sajátja. Engem személyesen nem bántott soha, de azért vannak rossz emlékeim. A régészeti gyűjtemény kiállítását csináltuk: a solutréni nevévű paleolitik korszakból olyan leletek vannak, amelyek dárdahegynek is, de nyílhegynek is lehet tekinteni. Mivel Engelsnek A csatlád, a magántulajdon és az állam eredete című munkájában az ősközösségi fejlődés egy bizonyos foka az új földtalálásával kezdődik, Gerőné ragaszkodott hozzá, hogy állapítsam meg: dárda vagy nyíl? Mondtam, hogy ezt senki sem tudja. Alig bírt a dühével és nagyon lenézett a tudatlanságomért... Én azért lettem okortörténész, mert azt hittem, ez az a kor, amelynek semmi köze nem lehet a napi politikához. Tévedtem.

Mindig a történelem érdekelte?

– Minden érdekelt. Nagyon kis lépés választott el attól, hogy matematikus legyek, mert a gimnáziumban messze a legjobb személyes viszonyom egy Csonka Mihály nevű piaristával volt, aki matematikát és fizikát tanított. De nagyon érdekelt a világtörténelem is. Gimnazistaként Timur Lenkről adtam elő az önképzőkörben, japán történelemről olvastam sokat. Sokáig hezitáltam és alighanem az döntött, hogy a matematika számomra mégis túl rideg, hideg, érzelmek nélküli világnak tűnt.

Mi szükségünk van az ókorról való tudásra?

– Erre egyik válaszom az, hogy az emberben él egy érdeklődés a múlt iránt. Ilyen a természetünk. A fejlődés útja pedig az, hogy a múltunk számontartása egyre kevésbé mítosz, egyre inkább a tények, az összefüggések láncolata kell legyen. A múlt tényszerű feltárása létező emberi szükséglet, még akkor is, ha a szó anyagi értelmében vett haszna nincsen. A válaszom másik része az, hogy azért mégis van haszna az ókorról való tudásnak, hiszen sok minden eredetét nem érthetjük meg enélkül. Görög volt az első ember, aki megmondta, hogy a Föld kering a Nap körül és nem fordítva; az atom – görög szó, Démokritosz fogalmazta meg először az atom elméletét; a régészettünk Thuküdidész antropológiai tételét ma is kötelezően igaz, az orvosi eskü ma is Hippokratész esküje és sorolhatnám a végelenségig az antikvitás óriásait. Az egyetlen jogrendszert, amit minden európai joghallgatónak ma is kötelező ismerni, az a római jog. Az Újszövetséget görögül írták... Az európai civilizáció a görög-latin kultúrára épül, az pedig nem kétséges, hogy az emberiség történetében eddig a legnagyobb haladást az európai ember érte el, s terjesztette mindenné földünkön.

Sulyok Erzsébet

Hogyan adóznak az őstermelők?

Munkatársunktól
Az őstermelő 250 ezer forintos árbevétel alatt nem fizet agrárkamara tagdíjat. Ezt követően 250 ezer és 2 millió forintos árbevételig a tagdíj évi 3000 forint, 2 és 100 millió forint árbevétel minden millió után 2000 forintot kell pluszban fizetni.

Az őstermelő 1997-re visszamenőleges hatállyal megváltoztathatja az adózás módját (például átalányadózással költségszámlásra, vagy éppen fordítva). Viszont 1998-ra vonatkozóan egyértelműen kell nyilatkoznia február 15-éig, illetve március 20-áig, hogy milyen adózási formát választ.

Ha az őstermelő a költségeit tételesen számolja el, úgy a 250 ezer forintot meghaladó, de 1 millió 500 ezer forintnál nem több éves bevétele esetén – ha az adóévben nem volt más bevallási kötelezettség alá eső jövedelme – adóbevallás benyújtása helyett egyszerűsített bevallási nyilatkozattal tehet eleget adókötelezettségének. A bevallási nyilatkozatban aláírásával igazolja, hogy éves bevétele legalább 20 százalékat kitevő összegben rendelkezik a költségeket igazoló számlával. Ha más jövedelme miatt bevallást kell benyújtania, akkor e nyilatkozatot a személyi jövedelemadó bevallásán teheti meg.

A bevallások és a nyilatkozat benyújtására előírt határidő: 1998. március 20.

Ha az őstermelő afa fizetésére kötelezett, vagy alkalmazottat foglalkoztat, vagy a személyi jövedelemadón kívül más adó bevallására is kötelezett, a bevallás benyújtására előírt határidő: 1998. február 15.

Jogászbál

Munkatársunktól
Bálra invitálja a Magyar Jogász Egylet Csongrád Megyei Szervezete mindazokat, akik kötődnek a jogi pályához, vagy netán csak arra lennének kíváncsiak, mitől is olyan utánozhatatlan hangulatú egy jogászbál. Január 30-án, pénteken este 8 órakor a Tisza Szállóban a palotával kezdődik az ünnep, amelyet a Szegedi Nemzeti Színház Balett Tagozata ad elő, majd a színház magánénekesinek előadásában operett- és musicalkettősök szórakoztatják a vélhetően nagyszámú közönséget. Természetesen a jó vacsora mellé, s a hajnalig tartó tánc-hoz szalonzenét is kínálnak a rendezők. A bálra pedig jegyeket válthat az, aki bejelenteli igényét dr. Zámbo Gézánnál, a rendező bizottság elnökénél, a Rákóczi téri megyeháza épületében személyesen, vagy telefonon a 314-057-es, illetve a 483-583-as számon.

A jogászbálhoz kapcsolódóan tudományos előadást is rendez január 30-án a Magyar Jogász Egylet Csongrád Megyei Szervezete. A megyei bíróság dísztermében dr. Sárközy Tamás tanszékvezető egyetemi tanár, a Magyar Jogász Egylet elnöke délután 2 órától szól az intézményes privatizáció lezárásának magyarországi jogáról.